

พฤติกรรมการออมของครัวเรือน เพื่อรองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ: กรณีศึกษากลุ่มบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Savings Plan Behavior of Households Supporting an Aging Population: A Case Study of Chiang Mai Rajabhat University Population

พิไล เลิศพงศ์พิรุฬห์¹

Philai Lertpongpiroon¹

บทคัดย่อ

ผลจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของไทยที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ จึงทำให้เกิดงานวิจัยเพื่อศึกษาถึงลักษณะและรูปแบบการออมภาคบังคับ พฤติกรรมการออมภาคสมัครใจ ปัจจัยที่มีผลต่อการออม และจุดมุ่งหมายในการออมของครัวเรือน เพื่อรองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยออกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 600 คน แล้วนำมาสรุปผลด้วยวิธีการบรรยายเชิงพรรณนาโดยใช้ค่าเฉลี่ยร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ลักษณะและรูปแบบการออมภาคบังคับของกลุ่มบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ แบ่งเป็นการออมระบบบำนาญชั้นที่ 1 เพื่อสร้างความมั่นคงในชีวิตหลังเลิกทำงาน สำหรับข้าราชการ คือ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และบุคลากรที่มีใช้ข้าราชการ หรือพนักงานมหาวิทยาลัย คือ กองทุนประกันสังคม ขณะที่การออมระบบบำนาญภาคบังคับชั้นที่ 2 เพิ่มจากชั้นที่ 1 เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี สำหรับข้าราชการ คือ การออมเพิ่มจากการออมขั้นต่ำในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ขณะที่บุคลากรที่มีใช้ข้าราชการ คือ การออมในรูปกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของมหาวิทยาลัย และการออมระบบบำนาญชั้นที่ 3 เพื่อให้ผู้ออมมีหลักประกันที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น คือ การออมภาคสมัครใจกับกองทุนรวม ธนาкарพาณิชย์ สหกรณ์ออมทรัพย์ และบริษัทประกันชีวิต โดยมีแหล่งในการออมภาคสมัครใจสำคัญ คือ ธนาкарพาณิชย์ ขณะที่ปัจจัยที่มีผลต่อการออมคือ รายได้ประจำที่ได้รับต่อเดือน และความมั่นคงในหน้าที่การงาน มีจุดมุ่งหมายในการออมเพื่อไว้เป็นรายได้สำหรับใช้จ่ายในอนาคตเมื่อไม่ได้ทำงาน ข้อจำกัดของการวิจัยคือ กลุ่มตัวอย่างทำงานในภาคราชการ จึงควรเน้นศึกษาภาคเอกชนเพิ่มเติม

คำสำคัญ : การออมภาคบังคับ, การออมภาคสมัครใจ, สังคมผู้สูงอายุ

¹ รองศาสตราจารย์, ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ อีเมล: philai_ler@cmru.ac.th

¹ Associate Professor, Department of Economic, Faculty of Management Science, Chiang Mai Rajabhat University. Email: philai_ler@cmru.ac.th

Abstract

Thailand's society is aging. To help clarify this reality, three popular retirement plans which apply to the financial security of our aging population have been investigated. Further, the research identifies: the factors that influenced the selection of a plan, factors that influence saving, and the purposes of saving for supporting an aging population. The research used the quantitative method using questionnaires from 600 samples that could be summarized in descriptive methods by percentages and standard errors. The findings showed that the characteristics and patterns of the population at Chiang Mai Rajabhat University had a multi-pillar compulsory saving arrangement. The 1st pillar of saving for a pension after retirement was the government pension fund for government employees; whereas, the officers, who were not government employees or university officers, relied on social security contributions. The 2nd pillar of saving for a higher quality of living after retirement involved government servants, who would be saving more than the minimum rate, while university officers were in the CMRU provident fund. The 3rd pillar of saving for a higher quality of living after retirement involved voluntary saving in provident funds, commercial banks, co-operatives and life insurance. The main source for voluntary savings was commercial banks. The factors that influenced saving were their monthly salaries and employment security.

Keywords: compulsory saving, voluntary saving, aging population

บทนำ

แนวทางการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ประเทศไทยเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในระดับโลกและในประเทศ โดยการเปลี่ยนแปลงสำคัญในระดับโลก คือ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของโลกเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประเทศพัฒนาแล้วส่วนใหญ่ เป็นสังคมผู้สูงอายุ ขณะที่การเปลี่ยนแปลงด้านสังคมที่สำคัญของไทย คือ ประเทศไทยก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุจากการมีโครงสร้างประชากรที่วัยสูงอายุเพิ่มขึ้น วัยเด็ก และวัยแรงงานลดลง ขณะเดียวกันการย้ายถิ่นของประชากร ส่งผลให้ความเป็นเมืองสูงขึ้น โดยโครงสร้างประชากรวัยเด็ก และวัยแรงงาน มีสัดส่วนลดลงอย่างต่อเนื่อง อันเนื่องมาจากภาวะเจริญพันธุ์ของสตรีไทยลดต่ำลง โดยการคาดประมาณของอัตราเจริญพันธุ์รวม (Total Fertility

Rate: TFR) จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2554, หน้า 3) ผู้หญิงมีจำนวนบุตรโดยเฉลี่ยเพียง 1.5 คน ต่ำกว่าระดับทดแทน 2.1 คน ซึ่งเป็นระดับของภาวะเจริญพันธุ์ที่ใช้เพื่อรักษขนาดของประชากรให้คงที่ และจากข้อมูลปี 2551 สัดส่วนประชากรวัยเด็ก : วัยแรงงาน : ผู้สูงอายุ ลดลงจากร้อยละ 20.5 : 67.6 : 11.9 ในปี 2553 เป็นร้อยละ 18.3 : 66.9 : 14.8 ในปี 2559 ผลจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรดังกล่าว ทำให้ประเทศไทยมีแนวโน้มเผชิญกับภาวะขาดแคลนกำลังแรงงานในอนาคต อีกทั้งยังมีประชากรจากชนบทอพยพเข้ามาทำงานในเมืองอย่างต่อเนื่อง ทำให้สัดส่วนประชากรในเขตเมืองเพิ่มขึ้น ส่งผลทำให้การอยู่อาศัยแบบเครือญาติเปลี่ยนไปสู่โครงสร้างครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น และความสัมพันธ์ภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัวมีความเปราะบาง จนนำไปสู่ปัญหาทางสังคม

ข้อมูลการสำรวจสำมะโนประชากรและเคหะของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และข้อมูลการคาดประมาณประชากรโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2552, หน้า 6) แสดงจำนวนประชากรสูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงปี 2570 คนไทยเกือบ 1 ใน 4 คน จะเป็นประชากรผู้สูงอายุ และประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ ซึ่งจะทำให้ผลทำให้ประเทศที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ จะมีค่าใช้จ่ายในด้านสุขภาพเพิ่มขึ้น ทำให้รัฐบาลมีงบประมาณคงเหลือสำหรับการลงทุนพัฒนาด้านอื่น ๆ ลดลง จึงทำให้เกิดยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศ ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากร

ทางด้านแนวยุทธศาสตร์การวิจัยภาคเหนือของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2554, หน้า 62) ได้พิจารณาถึงปัญหาสำคัญทางสังคม คือ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของภาคเหนือที่เร็วกว่าภาคอื่น ๆ ของประเทศถึง 10 ปี เนื่องจากอัตราเพิ่มขึ้นของประชากรอยู่ในอัตราต่ำคือ มีเพียงร้อยละ 0.6 ซึ่งต่ำกว่าอัตราทดแทน โดยมีแรงงานอยู่ในระบบประกันสังคมเพียงร้อยละ 10.0 ของแรงงานทั้งภาค และภาคเหนือมีการใช้แรงงานต่างด้าวสูงถึงร้อยละ 96.3 ของแรงงานต่างด้าวที่ขึ้นทะเบียนในจังหวัดภาคเหนือจำนวน 260,000 คน ทำให้ยุทธศาสตร์การวิจัยภาคเหนือ จึงเน้นสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์ความรู้ในการแก้ไขปัญหาทางสังคม โดยมุ่งเน้นการใช้องค์ความรู้พัฒนาบุคคลและการพัฒนาระบบสวัสดิการรองรับสังคมผู้สูงอายุ เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ

ข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดเชียงใหม่ ในปี 2543 มีจำนวนประชากรรวม 1.53 ล้านคน โดยมีสัดส่วนของประชากรวัยเด็กต่อวัยแรงงานต่อวัยสูงอายุ เท่ากับร้อยละ 22.0 ต่อ 67.0 ต่อ 11.0 ตามลำดับ ในปี 2553 จำนวนประชากรเท่ากับ 1.60 ล้านคน โดยมีสัดส่วนของประชากรวัยเด็กต่อวัยแรงงานต่อวัยสูงอายุ เท่ากับร้อยละ 18.0 ต่อ 69.0 ต่อ 13.0

ตามลำดับ และคาดว่าในปี 2563 จำนวนประชากรจะเพิ่มเป็น 1.64 ล้านคน โดยมีสัดส่วนของประชากรวัยเด็กต่อวัยแรงงานต่อวัยสูงอายุ เท่ากับร้อยละ 15.0 ต่อ 66.0 ต่อ 20.0 ตามลำดับ แสดงถึงการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้สูงอายุในเขตจังหวัดเชียงใหม่ที่มีโครงสร้างเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ

ผลจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศไทยและจังหวัดเชียงใหม่ที่มีการปรับเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ทำให้อัตราส่วนภาระพึ่งพิงที่จำนวนประชากรวัยสูงอายุ จะเป็นภาระต่อจำนวนประชากรวัยทำงานเพิ่มมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อภาระค่าใช้จ่ายของภาครัฐบาลและภาคครัวเรือนในการดูแลผู้สูงอายุ ผลกระทบด้านการผลิตสินค้าและบริการพื้นฐานจะต้องมีการปรับเปลี่ยน สอดคล้องกับแนวคิดในการออมของนพพร เรืองสกุล (2552, หน้า 2-3) โดยการออมเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ คือ ประเทศและสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตร เป็นสังคมอุตสาหกรรม รัฐบาลได้สร้างระบบของรัฐขึ้นมารองรับ เพื่อทดแทนบางส่วน ของสังคมใหญ่ที่สลายไป โดยมีระบบรัฐสวัสดิการ หรือประกันสังคม เพื่อให้ผู้ที่อยู่ในวัยชรา หรือผู้ที่ไม่สามารถหารายได้เลี้ยงตนเอง ได้รับการดูแลขั้นต่ำจากรัฐ ซึ่งในระหว่างที่ยังทำงานอยู่ ผู้ที่มีรายได้ต้องจ่ายเงินส่วนหนึ่งให้กับรัฐ เพื่อเป็นเงินประกันตนในยามที่ต้องการความช่วยเหลือจากรัฐ จึงทำให้ผู้วิจัยเกิดแนวคิดในการศึกษาถึงพฤติกรรม การออมของครัวเรือน เพื่อรองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเกิดขึ้น

แนวคิดในเรื่องการออมเพื่อสวัสดิการทางสังคม คือ เงินออมระยะยาวเพื่อสร้างความมั่นคงให้เกิดขึ้นในสังคมเมื่อไม่ได้ทำงาน คือ ระบบบำนาญหลายชั้น (Multi-pillars pension systems) (วรเวศม์ สุวรรณระดา, 2557 หน้า 42) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการออมเพื่อหลักประกันสังคมของนพพร เรืองสกุล (2552 หน้า 126-128) แบ่งออกเป็น ระบบบำนาญชั้นที่ 0 (Pillar 0) เป็นบำนาญขั้นพื้นฐาน โดยใช้งบประมาณแผ่นดิน ที่ผู้รับบำนาญไม่ต้องมีส่วนร่วมจ่าย ซึ่งเป็นระบบบำนาญข้าราชการเดิม

และกองทุนเพื่อการชราภาพของเอกชน ระบบบำนาญขั้นที่ 1 (Pillar 1) เป็นระบบบำนาญภาคบังคับที่รัฐบาลจัดให้ประชาชน เพื่อความมั่นคงในชีวิตหลังเลิกทำงานเพิ่มเติมจากสวัสดิการขั้นพื้นฐาน เป็นระบบบำนาญที่ผู้รับมีส่วนร่วมจ่าย และมีการกำหนดสิทธิประโยชน์ชัดเจน สำหรับข้าราชการ คือ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) กองทุนสำรองเลี้ยงชีพลูกจ้างประจำ (กสจ.) ขณะที่บุคลากรที่มีใช้ข้าราชการ คือ กองทุนประกันสังคมการออมในระบบบำนาญขั้นที่ 2 (Pillar 2) คือ ระบบบำนาญภาคบังคับเพื่อให้ประชาชนมีหลักประกันรายได้ยามชราภาพที่มากขึ้นเพียงพอต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีการกำหนดส่วนร่วมและสิทธิประโยชน์ให้แก่ผู้ออมอย่างชัดเจน สำหรับข้าราชการ คือ การออมเพิ่มจากการออมขั้นต่ำในส่วนของกบข. ขณะที่บุคลากรที่ไม่มีใช้ข้าราชการ คือ การออมในรูปของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และการออมระบบบำนาญขั้นที่ 3 (Pillar 3) คือ การออมภาคสมัครใจในรูปของการออมส่วนบุคคลเพื่อการชราภาพ เพื่อให้ประชาชนมีหลักประกันที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เป็นระบบบำนาญที่มีการกำหนดส่วนของเงินสมทบและสิทธิประโยชน์ที่ผู้ออมเงินจะได้รับอย่างชัดเจน ในรูปของกองทุนรวมเพื่อการเกษียณอายุ เงินฝากกับสถาบันการเงิน เงินฝากกับสหกรณ์ออมทรัพย์ เงินกรมธรรม์ประกันชีวิต เงินออมในรูปของกองทุนรวมและรูปแบบอื่น ๆ

โครงการวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การวิจัยเพื่อสนับสนุนส่งเสริมคุณภาพชีวิตและการสร้างเสริมสุขภาพ อันเป็นการศึกษาถึงรูปแบบการออมของครัวเรือน เพื่อรองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ผลการวิจัยจะก่อให้เกิดองค์ความรู้ในการดำเนินนโยบายเพื่อส่งเสริมการออมของครัวเรือน อันเป็นการสร้างหลักประกันทางด้านรายได้และความมั่นคงของครัวเรือนในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงลักษณะและรูปแบบการออมภาคบังคับของครัวเรือน เพื่อรองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ
2. เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมกรรมการออมภาคสมัครใจของครัวเรือน เพื่อรองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ
3. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการออมและจุดมุ่งหมายในการออมของครัวเรือน เพื่อรองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ

วิธีดำเนินการวิจัย

รายงานการวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จำนวนประชากร คือ กลุ่มบุคลากรสายวิชาการและบุคลากรสายสนับสนุน จำนวนรวม 1,024 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ กลุ่มบุคลากรสายวิชาการและสายสนับสนุน จำนวน 600 คน หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 58.59 ของจำนวนประชากร โดยข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างกรณีจำนวนประชากรที่แน่นอน (สิทธิ์ ชีรสรณ์, 2552 หน้า 118) เมื่อขนาดประชากร จำนวน 1,000 คน ซึ่งใกล้เคียงกับจำนวนประชากรในครั้งนี้ จำนวนตัวอย่างที่เหมาะสม เมื่อกำหนดให้ค่าความคลาดเคลื่อน ณ ระดับความเชื่อมั่น 96% คือ กลุ่มตัวอย่าง 385 คน ผู้วิจัยเลือกใช้กลุ่มตัวอย่างที่สูงกว่าข้อกำหนด เนื่องจากสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างมี 4 สถานภาพ คือ ข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย พนักงานชั่วคราว และชาวต่างประเทศ ทำงานสังกัดคณะและหน่วยงานสายสนับสนุนทั้งในจังหวัดเชียงใหม่และแม่ฮ่องสอน ผู้วิจัยจึงเลือกใช้กลุ่มตัวอย่างที่สูงกว่าข้อกำหนด เพื่อให้ได้ข้อมูลจำนวนตัวอย่างที่มีหลายสถานภาพและหลายหน่วยงานที่อยู่กระจายกัน

ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการเก็บข้อมูลจากการออกแบบสอบถาม โดยมีการตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามเกี่ยวกับการออมในแต่ละ

ประเภทจากผู้เชี่ยวชาญและฝ่ายการเงิน มีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 600 คน กระจายไปยังคณะและหน่วยงานในสังกัดของมหาวิทยาลัย เป็นการสุ่มเลือกโดยไม่เฉพาะเจาะจง เพื่อให้ได้ข้อมูลครบตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ พร้อมกับนำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ก่อนนำมาสรุปผลการวิจัย

ข้อมูลทฤษฎีภูมิ เป็นการศึกษาดังข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เช่น กองทุนประกันสังคม กองทุนสำรองเลี้ยงชีพกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการบรรยายเชิงพรรณนาจากแบบสอบถาม โดยมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ใช้ค่าเฉลี่ยร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

มีการสรุปและการแปลผลข้อมูล เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบ่งได้ดังนี้

ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะและรูปแบบการออมภาคบังคับของครัวเรือนของกลุ่มบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประกอบด้วย ข้อมูลการออมเฉลี่ยต่อเดือน ลักษณะการออมของกลุ่มบุคลากร จำนวนเงินออมโดยเฉลี่ยต่อเดือน โดยวิธีการหาค่าเฉลี่ยร้อยละ

ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมภาคสมัครใจของกลุ่มบุคลากร ประกอบด้วย ลักษณะการออมของกลุ่มบุคลากร จำนวนเงินออมภาคสมัครใจโดยเฉลี่ยต่อเดือน ลักษณะการออมในรูปแบบอื่น ๆ วัตถุประสงค์ในการออมเงิน ลักษณะการออมเงินรูปแบบการออมเงินภาคสมัครใจนอกเหนือจากการออมในรูปแบบบังคับ เหตุผลในการออมเงินกับสถาบันการเงินในระบบ รูปแบบการออมเงินนอก ระบบ และเหตุผลในการออมเงินกับสถาบันการเงินนอกระบบ โดยวิธีการหาค่าเฉลี่ยร้อยละ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมของกลุ่มบุคลากร และจุดมุ่งหมายในการออมของกลุ่มบุคลากร โดยวิธีการหาค่าเฉลี่ยร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา

การศึกษาเกี่ยวกับลักษณะและรูปแบบการออมภาคบังคับของกลุ่มบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ คือ การออมในรูปของกบข./กสจ. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ และกองทุนประกันสังคม ผลการศึกษาพบว่า การออมภาคบังคับในรูปแบบของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งมีข้อกำหนดให้มีการออมเงินสะสมไว้ร้อยละ 2.5 ของรายได้ต่อเดือน มีจำนวนมากที่สุด คือ จำนวน 413 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 45.33 รองลงไป คือ การออมภาคบังคับในรูปแบบของกองทุนประกันสังคมที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นหลักประกันแก่ผู้ประกันตนสำหรับพนักงานมหาวิทยาลัย มีข้อกำหนดในการออมเงินสะสมไว้ร้อยละ 5 ของรายได้ต่อเดือน จำนวน 365 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 40.07 ขณะที่กลุ่มบุคลากรของมหาวิทยาลัยที่มีสถานภาพเป็นข้าราชการ มีการออมภาคบังคับในรูปแบบของกบข./กสจ. จำนวนเงินออมสะสมไว้ขั้นต่ำ ในสัดส่วนร้อยละ 3 ของรายได้ จำนวน 115 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 12.62

ผลการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมภาคสมัครใจ พบว่า กลุ่มบุคลากรมีการออมเงินภาคสมัครใจ ในรูปแบบของเงินฝากกับธนาคารพาณิชย์มากที่สุด คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 34.89 รองลงไป คือ เงินฝากสะสมในลักษณะค่าหุ้นกับสหกรณ์ออมทรัพย์ ในสัดส่วนร้อยละ 30.21 โดยมีจำนวนเงินออมภาคสมัครใจโดยเฉลี่ยต่อเดือน อยู่ระหว่าง 501-1,000 บาทต่อเดือน และอยู่ระหว่าง 1,001-1,500 บาทต่อเดือน ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน โดยวัตถุประสงค์ในการออมเงินภาคสมัครใจคือ เพื่อเก็บไว้ใช้ในยามเจ็บป่วย หรือชรา รองลงไปคือ เพื่อเป็นหลักประกันให้ครอบครัว ซึ่งเหตุผลในการออมเงินกับสถาบันการเงินในระบบ คือ การออมมีความมั่นคง ปลอดภัย ขณะที่การออมภาคสมัครใจในรูปแบบอื่น ๆ คือ การซื้อทองคำ หรือเครื่องประดับ การซื้อบ้านและที่ดิน มีสัดส่วนใกล้เคียงกับ

มีเหตุผลสำคัญคือ การได้รับผลตอบแทนจากการออมเงินสูง

ผลการศึกษาดังปจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมของกลุ่มบุคลากร เพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ คือ รายได้ประจำที่ได้รับต่อเดือน ค่าเฉลี่ย 4.19 (ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.87) รองลงไป คือ ความมั่นคงในหน้าที่การงานประจำ ค่าเฉลี่ย 4.06 (ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.83) ปัจจัยที่มีความสำคัญ

อันดับสาม คือ ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยของครอบครัว ค่าเฉลี่ย 3.96 (ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.91) ขณะที่จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่จะต้องเลี้ยงดูมีค่าเฉลี่ย 3.69 (ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.00) และปัจจัยที่มีความสำคัญอันดับห้า คือ รายได้พิเศษที่ได้รับต่อเดือน มีค่าเฉลี่ย 3.58 (ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.18)

ตารางที่ 1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมของกลุ่มบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมของกลุ่มบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่		ระดับความสำคัญ						ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	รวม		
1. รายได้ประจำที่ได้รับต่อเดือน	จำนวน	272	189	125	10	4	600	4.19	0.87
	ร้อยละ	45.33	31.50	20.83	1.67	0.67	100.00		
2. รายได้พิเศษที่ได้รับต่อเดือน	จำนวน	162	169	163	67	39	600	3.58	1.18
	ร้อยละ	27.00	28.17	27.17	11.17	6.50	100.00		
3. ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยของครอบครัว	จำนวน	196	223	151	24	6	600	3.96	0.91
	ร้อยละ	32.67	37.17	25.17	4.00	1.00	100.00		
4. จำนวนสมาชิกภายในครอบครัวที่จะต้องเลี้ยงดู	จำนวน	143	209	181	53	14	600	3.69	1.00
	ร้อยละ	23.83	34.83	30.17	8.83	2.33	100.00		
5. อัตราผลตอบแทนที่ได้รับจากการฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์	จำนวน	109	165	203	93	30	600	3.38	1.10
	ร้อยละ	18.17	27.50	33.83	15.50	5.00	100.00		
6. อัตราผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนในตราสารทุน	จำนวน	92	156	209	103	40	600	3.26	1.12
	ร้อยละ	15.33	26.00	34.83	17.17	6.67	100.00		
7. ความมั่นคงในหน้าที่การงานประจำ	จำนวน	202	256	121	19	2	600	4.06	0.83
	ร้อยละ	33.67	42.67	20.17	3.17	0.33	100.00		
8. ระดับราคาสินค้าโดยเฉลี่ยหรืออัตราเงินเฟ้อ	จำนวน	83	221	228	59	9	600	3.52	0.90
	ร้อยละ	13.83	36.83	38.00	9.83	1.50	100.00		
9. สภาวะเศรษฐกิจภายในประเทศ	จำนวน	84	203	232	60	21	600	3.45	0.97
	ร้อยละ	14.00	33.83	38.67	10.00	3.50	100.00		
10. อื่นๆ	จำนวน	54	133	233	104	76	600	2.97	1.12
	ร้อยละ	9.00	22.17	38.83	17.33	12.67	100.00		

ข้อมูลในตารางที่ 1 แสดงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมของกลุ่มบุคลากร พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมมากคือ รายได้ประจำที่ได้รับต่อเดือน รองลงไป คือ ความมั่นคงในหน้าที่การงาน

ประจำ ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยของครอบครัว จำนวนสมาชิกภายในครอบครัว รายได้พิเศษที่ได้รับต่อเดือน ระดับราคาสินค้าโดยเฉลี่ย สภาวะเศรษฐกิจภายในประเทศ อัตราผลตอบแทนที่ได้รับจากการ

ฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์ อัตราผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนในตราสารทุน และอื่น ๆ

ผลการศึกษาเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการออมของกลุ่มบุคลากร เพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ พบว่า จุดมุ่งหมายสำคัญ คือ เพื่อใช้เป็นรายได้สำหรับใช้จ่ายในอนาคตเมื่อไม่ได้ทำงาน ค่าเฉลี่ย 4.43 (ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.78) รองลงไปคือ เพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน ค่าเฉลี่ย 4.35 (ค่าส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน 0.79) เพื่อเป็นมรดกให้ครอบครัวหรือทายาท ค่าเฉลี่ย 3.75 (ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.06) เพื่อซื้อสินทรัพย์ถาวรประเภทต่าง ๆ ค่าเฉลี่ย 3.70 (ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.97) เพื่อใช้เป็นทุนการศึกษาของตนเองหรือทายาท ค่าเฉลี่ย 3.61 เพื่อการลดหย่อนภาษี ค่าเฉลี่ย 3.44 และเพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ ค่าเฉลี่ย 2.92

ตารางที่ 2 จุดมุ่งหมายในการออมของกลุ่มบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

จุดมุ่งหมายในการออมของกลุ่มบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่		ระดับความสำคัญ						ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	รวม		
1. เพื่อใช้เป็นรายได้สำหรับใช้จ่ายในอนาคตเมื่อไม่ได้ทำงาน	จำนวน	346	179	66	4	5	600	4.43	0.78
	ร้อยละ	57.67	29.83	11.00	0.67	0.83	100.00		
2. เพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน	จำนวน	310	206	72	8	4	600	4.35	0.79
	ร้อยละ	51.67	34.33	12.00	1.33	0.67	100.00		
3. เพื่อซื้อสินทรัพย์ถาวรประเภทต่าง ๆ	จำนวน	137	214	199	33	17	600	3.70	0.97
	ร้อยละ	22.83	35.67	33.17	5.50	2.83	100.00		
4. เพื่อเป็นมรดกให้ครอบครัวหรือทายาท	จำนวน	167	210	152	50	21	600	3.75	1.06
	ร้อยละ	27.83	35.00	25.33	8.33	3.50	100.00		
5. เพื่อการลดหย่อนภาษีเงินได้ส่วนบุคคลประจำปี	จำนวน	103	182	228	52	35	600	3.44	1.06
	ร้อยละ	17.17	30.33	38.00	8.67	5.83	100.00		
6. เพื่อใช้เป็นทุนการศึกษาของตนเองหรือทายาท	จำนวน	139	211	157	61	32	600	3.61	1.11
	ร้อยละ	23.17	35.17	26.17	10.17	5.33	100.00		
7. เพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ	จำนวน	68	125	206	93	108	600	2.92	1.24
	ร้อยละ	11.33	20.83	34.33	15.50	18.00	100.00		

ข้อมูลในตารางที่ 2 แสดงจุดมุ่งหมายในการออมของกลุ่มบุคลากร คือ เพื่อใช้เป็นรายได้สำหรับใช้จ่ายในอนาคตเมื่อไม่ได้ทำงาน รองลงไปคือ เพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน เพื่อเป็นมรดกให้ครอบครัว

หรือทายาท เพื่อใช้เป็นทุนการศึกษาของตนเองหรือทายาท เพื่อซื้อสินทรัพย์ถาวรประเภทต่าง ๆ เพื่อการลดหย่อนภาษี และเพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ

อภิปรายผล

ระบบการออมเพื่อสวัสดิการทางสังคมคือรูปแบบการออมระยะยาวเพื่อสร้างความมั่นคงให้เกิดขึ้นในสังคมเมื่อไม่ได้ทำงาน แบ่งเป็นระบบบำนาญขั้นที่ 1 คือ ระบบบำนาญภาคบังคับที่รัฐบาลจัดให้ประชาชน เพื่อสร้างความมั่นคงในชีวิตหลังเลิกทำงาน เป็นระบบที่ผู้รับมีส่วนร่วมร่วมจ่ายในรูปเงินสะสมหักเป็นรายเดือนร่วมกับนายจ้าง และมีการกำหนดสิทธิประโยชน์ให้แก่ผู้ออมเงินอย่างชัดเจน สำหรับบุคลากรที่มีใช้ข้าราชการ คือ กองทุนประกันสังคม ส่วนบุคลากรที่เป็นข้าราชการ คือ กบข./กสจ. ขณะที่ระบบบำนาญขั้นที่ 2 คือ ระบบบำนาญภาคบังคับเพื่อให้ประชาชนมีหลักประกันที่มากขึ้นสำหรับการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากขั้นที่ 1 สำหรับบุคลากรที่มีใช้ข้าราชการ คือ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ขณะที่บุคลากรที่เป็นข้าราชการ คือ การออมเพิ่มจากการออมขั้นต่ำในส่วนของกบข. โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย มีการออมระบบบำนาญขั้นที่ 1 คือ กองทุนประกันสังคมสำหรับพนักงานมหาวิทยาลัย และยังมีออมระบบบำนาญแบบบังคับขั้นที่ 2 เพื่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีจากขั้นที่ 1 คือ การออมเงินในรูปของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพสำหรับพนักงานมหาวิทยาลัย ขณะที่กลุ่มข้าราชการ สามารถเลือกออมเพิ่มจากอัตราขั้นต่ำได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการออมภาคบังคับในรูปแบบของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพมากที่สุด แสดงถึงการออมภาคบังคับในขั้นที่ 2 เพิ่มจากขั้นที่ 1 เพื่อความมั่นคงในชีวิตและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ผลการศึกษาที่ได้สอดคล้องกับสถานภาพของกลุ่มบุคลากรที่ส่วนใหญ่เป็นพนักงานมหาวิทยาลัย โดยผลการศึกษาแสดงถึงลักษณะและรูปแบบการออมของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการออมเพิ่มเพื่อเป็นสวัสดิการในการดำรงชีวิตเมื่อไม่ได้ทำงาน ซึ่งเป็นลักษณะการออมที่มีการจ่ายเงินสะสมอย่างต่อเนื่อง และมหาวิทยาลัยจ่ายสมทบในอัตราที่เพื่อเป็นสวัสดิการแก่พนักงาน

มหาวิทยาลัย ในกรณีเกษียณอายุ ถึงแก่กรรม ทุพพลภาพ หรือลาออกจากงาน

การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการออมภาคสมัครใจคือ ระบบบำนาญขั้นที่ 3 ในรูปของการออมส่วนบุคคลเพื่อการยามชรา เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากขั้นที่ 2 คือ การออมในรูปของกองทุนรวมเพื่อการเกษียณอายุ เงินฝากกับธนาคารพาณิชย์ เงินฝากกับสหกรณ์ออมทรัพย์ เงินฝากในรูปแบบการประกันชีวิต เงินลงทุนในกองทุนการออมระยะยาวต่าง ๆ เพื่อให้เกิดสวัสดิการที่ได้รับเพิ่มขึ้นจากระบบบำนาญแบบบังคับ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีการออมเงินภาคสมัครใจในรูปของเงินฝากกับธนาคารพาณิชย์มากที่สุด รองลงไปคือ เงินฝากกับสหกรณ์ออมทรัพย์ และเงินฝากในรูปแบบการประกันชีวิต แสดงถึงการเข้าถึงแหล่งเงินออมภาคสมัครใจของกลุ่มตัวอย่าง คือ การออมเงินในรูปของเงินฝากกับธนาคารพาณิชย์ โดยมีวัตถุประสงค์ในการออมเงินภาคสมัครใจ คือ เพื่อเก็บไว้ใช้ในยามเจ็บป่วย หรือชรา รองลงไป คือ เพื่อเป็นหลักประกันให้ครอบครัว

ปัจจัยที่มีผลต่อการออมมากที่สุดคือ รายได้ประจำที่ได้รับต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีรายได้ประจำเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 20,001-25,000 บาทต่อเดือน สอดคล้องกับคุณภาพของพนักงานมหาวิทยาลัย ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาโท และมีรายได้ประจำอยู่ในระดับดังกล่าว ขณะที่รายได้พิเศษของบุคลากร อยู่ระหว่าง 5,000-10,000 บาทต่อเดือน มีแหล่งที่มาของรายได้พิเศษ จากค่าตอบแทนการสอน ค่าตอบแทนในตำแหน่งทางวิชาการและค่าตอบแทนตำแหน่งบริหาร ปัจจัยที่มีผลต่อการออมรองลงไปคือ ความมั่นคงในหน้าที่การงาน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีระยะเวลาในการทำงาน เฉลี่ยอยู่ระหว่าง 5-10 ปี จัดได้ว่า เป็นกลุ่มบุคลากรที่มีหน้าที่ในการทำงานที่มั่นคง และมีประสบการณ์ในการสอนที่นานพอ ที่จะเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ และตำแหน่งทางบริหารในระดับที่สูงขึ้นได้ สำหรับจุดมุ่งหมายในการออมภาคสมัครใจที่มี

ผู้ตอบมากที่สุด คือ เพื่อไว้เป็นรายได้สำหรับใช้จ่ายในอนาคตเมื่อไม่ได้ทำงาน รองลงไปคือ เพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน แสดงถึงจุดมุ่งหมายในการออมเพื่อเป็นสวัสดิการทางสังคม เพื่อนำไปใช้จ่ายในยามที่ไม่ได้ทำงาน กรอบแนวคิดของโครงการวิจัยเพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมของครัวเรือน เพื่อรองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ : กรณีศึกษากลุ่มบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ แสดงถึงลักษณะและรูปแบบของการออมภาคบังคับ ระบบบำนาญขั้นที่ 1 คือ การออมในรูปของกองทุนประกันสังคมสำหรับพนักงานมหาวิทยาลัยและลูกจ้างประจำ ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการ คือ การออมเงินในรูปของกบข./กสจ. ขณะที่การออมภาคบังคับขั้นที่ 2 คือ การออมในรูปของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ สำหรับพนักงานมหาวิทยาลัย ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการ สามารถเลือกออมเพิ่มจากอัตราขั้นต่ำได้ ผลการศึกษาแสดงความต้องการในการเก็บออมเงิน เพื่อให้เกิดสวัสดิการทางสังคม สำหรับใช้จ่ายในยามที่ไม่ได้ทำงาน (นพพร เรืองสกุล, 2552, วรเวศม์ สุวรรณระดา, 2557) โดยกลุ่มตัวอย่างมีการออมเพิ่มจากระบบบำนาญขั้นที่ 1 อันเป็นสวัสดิการขั้นพื้นฐานแบบบังคับ เพื่อต้องการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เมื่อไม่ได้ทำงาน

ระบบบำนาญขั้นที่ 3 คือ การออมภาคสมัครใจ เพื่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากขั้นที่ 2 ส่วนใหญ่เป็นการออมในรูปของเงินฝากกับธนาคารพาณิชย์ สหกรณ์ออมทรัพย์ และเงินประกันชีวิต แสดงถึงการเก็บออมเงินของกลุ่มตัวอย่างจากรายได้ที่ได้รับในปัจจุบัน เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากระบบบำนาญขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 ซึ่งเป็นระบบบำนาญที่ผู้รับมีส่วนร่วมจ่ายในลักษณะที่เป็นการบังคับให้ประชาชนออมเงินจากรายได้ในปัจจุบัน และจะได้รับสวัสดิการตอบแทนจากเงินออมในยามที่ไม่ได้ทำงาน โดยแหล่งเงินออมภาคสมัครใจดังกล่าว สามารถเสนอทางเลือก หรือสิทธิประโยชน์ตอบแทน เพื่อให้เกิดการออมเงินภาคสมัครใจเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับรูปแบบการออมภาคสมัครใจของ

วรรณรา ชื่นวัฒนาและคณะ (2552) ที่กลุ่มตัวอย่างมีการออมเงินในรูปแบบของกรมธรรม์ประกันชีวิต มีวิธีการเก็บออมเงินหลังจากรายได้ที่ได้รับในปัจจุบัน และเป้าหมายของการเก็บออมเพื่อใช้จ่ายยามเจ็บป่วย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของวรเวศม์ สุวรรณระดา (2550) ในการศึกษาแนวทางการจัดตั้งระบบบำนาญแห่งชาติ เพื่อรองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ สำหรับแรงงานนอกระบบ ขณะที่งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาถึงพฤติกรรมการออมภาคบังคับและภาคสมัครใจกลุ่มบุคลากรในภาครัฐบาล เพื่อให้เกิดสวัสดิการทางสังคมสำหรับการไม่ได้ทำงานในอนาคต โดยเป็นการจัดระบบบำนาญที่ผู้รับมีส่วนร่วมจ่าย ทั้งระบบบำนาญแบบสะสมทรัพย์ ที่รัฐบาลบังคับให้ประชาชนออมเงินจำนวนหนึ่งในแต่ละเดือนระหว่างวัยทำงาน เมื่อผู้ออมไม่ได้ทำงาน รัฐบาลจะนำเงินที่บังคับออมมาจ่ายเป็นเงินบำนาญให้กับผู้ออมเงิน และระบบบำนาญประกันสังคมที่คนวัยทำงาน จะให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้สูงอายุ ในรูปของเงินสมทบ แล้วรัฐบาลจะนำเงินไปให้กับผู้สูงอายุ ซึ่งระบบบำนาญขั้นที่ 1 คือ ระบบบำนาญแบบสะสมทรัพย์ที่รัฐบาล หรือหน่วยงาน มีการหักในรูปของเงินสะสมในแต่ละเดือนในรูปของเงินประกันสังคมสำหรับพนักงานมหาวิทยาลัย และกบข. สำหรับข้าราชการ ระบบบำนาญขั้นที่ 2 ในรูปของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของพนักงานมหาวิทยาลัย และการออมเพิ่มในรูปของกบข. และยังเป็นระบบบำนาญแบบบังคับที่มีการหักเงินสะสมไว้แต่ละเดือนอย่างต่อเนื่อง พร้อมกับนำเสนอสิทธิประโยชน์ที่ผู้ออมเงินจะได้รับในอนาคต เมื่อไม่ได้ทำงาน

สรุป

ลักษณะและรูปแบบการออมภาคบังคับของกลุ่มบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีทั้งระบบบำนาญขั้นที่ 1 ในรูปของประกันสังคมสำหรับ

พนักงานมหาวิทยาลัยและลูกจ้างประจำ ขณะที่กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ คือการออมของข้าราชการ ขณะที่การออมภาคบังคับระบบบำนาญชั้นที่ 2 เพื่อให้เกิดหลักประกันรายได้ยามชราภาพที่มากขึ้นจากชั้นที่ 1 คือ การออมเงินในรูปกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของพนักงานมหาวิทยาลัย ขณะที่ข้าราชการ สามารถออมเพิ่มจากอัตราขั้นต่ำได้แสดงถึงความต้องการเก็บออมเงินของกลุ่มบุคลากรเพื่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีเมื่อไม่ได้ทำงาน

ระบบบำนาญชั้นที่ 3 คือ การออมโดยความสมัครใจ เพื่อให้มีหลักประกันที่เป็นสวัสดิการที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ในรูปเงินฝากกับธนาคารพาณิชย์ สหกรณ์ออมทรัพย์ และเงินประกันชีวิตแสดงถึงการออมเพื่อต้องการมีคุณภาพชีวิตที่ดีจากระบบบำนาญชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการออมคือ รายได้ประจำที่ได้รับต่อเดือนและความมั่นคงในหน้าที่การงาน โดยมีจุดมุ่งหมายในการออมคือ เพื่อไว้เป็นรายได้สำหรับใช้จ่ายในอนาคต เมื่อไม่ได้ทำงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ทำงานประจำอยู่ในระบบราชการ มีฐานเงินเดือนและรายได้พิเศษตามระบบราชการ สำหรับการศึกษาค้างต่อไป ควรเพิ่มกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานภาคเอกชน เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมกรรมการออมภาคบังคับและภาคสมัครใจของกลุ่มตัวอย่างนอกเหนือจากภาครัฐบาล

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกองทุนการออม เช่น กองทุนประกันสังคม กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ มหาวิทยาลัย ควรมีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่ผู้ออมเงินจะได้รับจากการออม เพื่อให้เกิดการออมอย่างต่อเนื่องสำหรับผู้ที่ต้องการมีคุณภาพชีวิตที่ดี เมื่อไม่ได้ทำงานแล้ว

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการออมภาคบังคับและภาคสมัครใจ ควรมีการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ที่ได้รับเพิ่มเติมของการออม เพื่อให้ผู้ออมเงินได้ทราบ และก่อให้เกิดการออมอย่างต่อเนื่องสำหรับบุคคลที่มีความสามารถในการออม เพื่อให้เกิดสวัสดิการสำหรับการไม่ได้ทำงานต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ สถาบันวิจัยและพัฒนา กองทุนวิจัยคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่ให้การสนับสนุนงบประมาณ อุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ที่จำเป็นในการวิจัย ผู้วิจัยขอขอบคุณ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคลากรสายวิชาการและบุคลากรสายสนับสนุนสังกัดคณะ และหน่วยงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย สำหรับการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และทำให้การวิจัยในครั้งนี้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ

เอกสารอ้างอิง

- นพพร เรืองสกุล. (2552). *อ้อมก่อนรวยกว่า ฉบับเข้มข้น พิมพ์ครั้งที่ 7*. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง-แอนด์พับลิชชิง.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, มหาวิทยาลัย.กองบริหารงานบุคคล. (2558). *สถิติจำนวนบุคลากรสายวิชาการและสายสนับสนุน*. [On-line]. Available: <http://www.cmu.ac.th> [2558, มิถุนายน 20].
- วรรณรา ชื่อวัฒนาและคณะ. (2552). *รายงานวิจัยเรื่องรูปแบบการออมและแนวทางส่งเสริมการออม- สำหรับประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 4 จังหวัด (ยโสธร อุบลราชธานี นครราชสีมาและชัยภูมิ)*. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- วรเวศม์ สุวรรณระดา. (2557). *ปฏิรูปบำนาญภาครัฐ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรเวศม์ สุวรรณระดา. (2550). *รายงานวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางเศรษฐศาสตร์ของการจัดตั้งระบบบำนาญแห่งชาติในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- สิทธิ์ ชีรสรณ์. (2552). *เทคนิคการเขียนรายงานวิจัย*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย ปี 2543-2573 ในยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาทางสังคม*. [On-line]. Available: <http://www.nesdb.go.th> [2554, สิงหาคม10].
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงประชากรในประเทศไทย ในข้อมูลเศรษฐกิจและสังคม*. [On-line]. Available: <http://www.nesdb.go.th> [2554, สิงหาคม10].
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2552). *รายงานวิจัยเรื่องแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้สูงอายุอย่างบูรณาการ*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัย (พ.ศ. 2555-2559) : ภาคเหนือ ในข้อมูลการวิจัยของประเทศ* [On-line]. Available: <http://www.nrct.go.th> [2554, สิงหาคม 10].